

DECIZIE

08 august 2018

mun.Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție,

în componență:

Președintele ședinței, judecătorul
judecători

Tatiana Vieru
Maria Ghervas
Nicolae Craiu
Nina Vascan
Victor Burduh

examinând recursurile declarate de către Alexei Galițchi, reprezentat de avocatul Nicolae Daniliuc și Ministerul Justiției al Republicii Moldova,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Alexei Galițchi împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova cu privire la constatarea faptului încălcării dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei penale, repararea prejudiciului moral și încasarea cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei din 18 ianuarie 2018 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost admis apelul declarat de Galițchi Alexei, reprezentat de avocatul Daniliuc Nicolae, casată hotărârea din 26 septembrie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani, fiind pronunțată o nouă hotărâre, prin care acțiunea a fost admisă parțial,

c o n s t a t ă :

La 29 mai 2017, Alexei Galițchi a depus cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova cu privire la constatarea faptului încălcării dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei penale, repararea prejudiciului moral și încasarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea pretențiilor reclamantului a indicat că la 6 octombrie 2011 a fost reținut de către organul de urmărire penală, fiind bănuit de comiterea unei infracțiuni, ulterior fiind pus sub învinuire, iar la 22 martie 2012 cauza penală a fost transmisă în instanța de judecată.

La 17 mai 2013 a fost recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii și condamnat.

Prin decizia din 19 martie 2015 a Curții de Apel Chișinău sentința instanței de fond a fost menținută.

Prin decizia din 23 februarie 2016 a Curții Supreme de Justiție a fost casată decizia din 19 martie 2015 a Curții de Apel Chișinău și s-a dispus rejudecarea cauzei în instanța de apel.

Reclamantul a menționat că din momentul reținerii au trecut 5 ani și 8 luni, dar nici până în prezent nu este o sentință definitivă pe acest caz.

A solicitat Alexei Galițchi constatarea faptului încălcării dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei penale, repararea prejudiciului moral estimat la suma de 550 000 lei și încasarea cheltuielilor de asistență juridică în sumă 10 000 lei.

Prin hotărârea din 26 septembrie 2017 a Judecătorei Chișinău, sediul Buiucani, cererea de chemare în judecată depusă de Alexei Galițchi împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova cu privire la constatarea faptului încălcării dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei penale, repararea prejudiciului moral și încasarea cheltuielilor de judecată, a fost respinsă ca neîntemeiată (fid. 62, 66-79).

Prin decizia din 18 ianuarie 2018 a Curții de Apel Chișinău a fost admis apelul declarat de Galițchi Alexei, reprezentat de avocatul Daniliuc Nicolae, casată hotărârea din 26 septembrie 2018 a Judecătorei Chișinău, sediul Buiucani, fiind pronunțată o hotărîre nouă prin care acțiunea a fost admisă parțial.

A fost constatată încălcarea dreptului la judecare în termen rezonabil a cauzei penale de învinuire a lui Alexei Galițchi pentru comiterea infracțiunilor prevăzute de art. 206 alin. (2), (3) și 361 alin. (2) Cod penal.

S-a dispus încasarea din bugetul de stat, prin intermediul Ministerului Justiției, în beneficiul lui Alexei Galițchi echivalentul bănesc al prejudiciului moral în sumă de 60 000 lei și cheltuielile de judecată ce rezultă din plata pentru asistența juridică acordată de avocat în sumă de 5000 lei, în rest pretențiile au fost respinse (f.d. 105, 106-118).

Pentru a hotărî astfel instanța de apel a conchis că prima instanță nu a dat o apreciere obiectivă și justă probelor administrate, nu a constatat și elucidat pe deplin toate circumstanțele care au importanță pentru soluționarea corectă a pricinii și în consecință a adoptat o hotărîre neîntemeiată.

Invocînd ilegalitatea deciziei instanței de apel, la 07 mai 2018 Galițchi Alexei, reprezentat de avocatul Daniliuc Nicolae, a contestat-o cu recurs, solicitînd casarea deciziei instanței de apel din 18 ianuarie 2018 cu emiterea unei noi hotărîri prin care acțiunea să fie admisă integral.

În motivarea recursului s-a indicat că instanța de apel nu a constatat toate circumstanțele importante pentru soluționarea corectă a chestiunii ce ține de cuatumul prejudiciului moral, astfel fiind încălcate normele de drept procedural.

Totodată recurentul a mai indicat că suma adjudecată de instanța de apel cu titlu de prejudiciu moral este infimă și nici pe departe nu acoperă suferințele fizice și psihice suportate de el pe parcursul a mai mult de șase ani de detenție, fără a exista o decizie definitivă în cauza penală.

Nefiind de acord cu decizia instanței de apel, la 17 mai 2018 și Ministerul Justiției al R. Moldova a contestat-o cu recurs, solicitînd casarea deciziei instanței de apel cu menținerea hotărîrii primei instanțe.

În motivarea recursului s-a indicat că instanța de apel nu a elucidat toate circumstanțele pricinii, a aplicat eronat normele de drept material și a încălcat normele de drept procesual.

Ministerul Justiției al R. Moldova a mai precizat că potrivit jurisprudenței CEDO, acordarea satisfacției echitabile nu este o consecință automată a constatării

de către Curte a violării unuia dintre drepturile garantate de Convenție sau de Protocoalele adiționale. Această idee rezultă și din formularea textului articolului 41 din Convenție, care prevede acordarea unei satisfacții echitabile de către Curte (...), numai dacă aceasta este „necesară”.

Se va acorda o reparație numai în măsura în care aceasta este oportună în circumstanțele date. O atenție deosebită va fi acordată particularităților fiecărui caz. Curtea ar putea decide că pentru anumite capete de cerere, constatarea unei violări poate constitui în sine o reparație echitabilă adecvată, fără a mai fi nevoie de acordarea unei compensații

Potrivit art. 434 Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărîrii sau a deciziei integrale.

Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

Actele pricinii confirmă faptul că Galițchi Alexei, reprezentat de avocatul Daniliuc Nicolae, a recepționat copia deciziei instanței de apel la 20 aprilie 2018 (f.d. 119).

Recurentul Ministerul Justiției al R. Moldova a indicat în cererea de recurs că a recepționat copia deciziei instanței de apel la 21 aprilie 2018, însă la dosar nu sunt atașate probe care ar confirma data recepționării copiei deciziei recurate.

Prin urmare, Colegiul consideră că recursurile au fost declarate în termen.

La 4 iunie 2018, în adresa intimaților a fost expediată copia recursurilor, iar la 21 iunie 2018 în adresa Curții Supreme de Justiție a parvenit referința prin care Galițchi Alexei, reprezentat de avocatul Daniliuc Nicolae, a solicitat respingerea recursului declarat de Ministerul Justiției al R. Moldova.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră recursul declarat de către Galițchi Alexei, reprezentat de avocatul Daniliuc Nicolae, neîntemeiat și care urmează a fi respins, iar recursul declarat de Ministerul Justiției al R. Moldova întemeiat și necesar de admis.

În favoarea concluziei enunțate se invocă următoarele argumente.

În conformitate cu prevederile art. 445 alin. (1) lit. f) Codul de procedură civilă, instanța de recurs, după ce judecă recursul este în drept să admită recursul, să caseze decizia instanței de apel și să mențină hotărîrea primei instanțe.

Actele pricinii confirmă faptul că la 29 mai 2017 Alexei Galițchi a depus cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, prin care a solicitat constatarea faptului încălcării dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei penale, repararea prejudiciului moral estimat la suma de 550 000 lei și încasarea cheltuielilor de asistență juridică în sumă 10 000 lei.

Judecînd cauza dată, prima instanță prin hotărîrea din 26 septembrie 2017 a respins ca neîntemeiată cererea de chemare în judecată depusă de Alexei Galițchi împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova cu privire la constatarea faptului încălcării dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei penale, repararea prejudiciului moral și încasarea cheltuielilor de judecată.

Ulterior, instanța de apel prin decizia din 18 ianuarie 2018 a admis apelul declarat de Galițchi Alexei, reprezentat de avocatul Daniliuc Nicolae, a casat hotărîrea primei instanțe, fiind pronunțată o hotărîre nouă prin care acțiunea a fost admisă parțial, constatîndu-se încălcarea dreptului la judecare în termen rezonabil a

cauzei penale de învinuire a lui Alexei Galițchi pentru comiterea infracțiunilor prevăzute de art. 206 alin. (2), (3) și 361 alin. (2) Cod penal.

Totodată, s-a dispus încasarea din bugetul de stat, prin intermediul Ministerului Justiției, în beneficiul lui Alexei Galițchi echivalentul bănesc al prejudiciului moral în sumă de 60 000 lei și cheltuielile de judecată ce rezultă din plata pentru asistența juridică acordată de avocat în sumă de 5000 lei, în rest, pretențiile au fost respinse.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție, analizând la caz situația de fapt, în raport cu normele de drept material pertinente, reține că concluzia primei instanțe de respingere ca neîntemeiată a cererii de chemare în judecată depusă de Alexei Galițchi este justă, avînd la bază cumulul dovezilor administrate în cadrul dezbaterilor judiciare, cărora le-a fost dată aprecierea juridică cuvenită în conformitate cu prevederile art. 130 Cod de procedură civilă. Hotărîrea primei instanțe a fost adoptată cu respectarea normelor de procedură și cu aplicarea corectă a normelor de drept material.

În susținerea concluziei menționate, instanța de recurs consideră relevante prevederile art. 2, alin. (1) și (2) din Legea nr. 87 din 21 aprilie 2011 privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărîrii judecătorești, care statuează expres că, orice persoană fizică sau juridică ce consideră că i-a fost încălcat dreptul la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau dreptul la executarea în termen rezonabil a hotărîrii judecătorești poate adresa în instanța de judecată o cerere de chemare în judecată privind constatarea unei astfel de încălcări și repararea prejudiciului cauzat prin această încălcare, în condițiile stabilite de prezenta lege și de legislația procesuală civilă.

Repararea prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărîrii judecătorești se face doar în măsura în care încălcarea a avut loc din cauze ce nu pot fi imputate exclusiv persoanei care a depus cererea de reparare a prejudiciului (denumită în continuare reclamant).

Prin prisma prevederilor legale enunțate, instanța de recurs remarcă că doar întîrzierile imputabile autorităților judiciare competente pot avea ca consecință eventuala constatare a depășirii unui termen rezonabil în care trebuia să fie judecată cauza, iar aprecierea și repararea prejudiciului cauzat prin încălcarea termenului rezonabil se face luînd în considerare încălcările comise din cauze ce nu pot fi imputate exclusiv persoanei care a depus cererea de reparare a prejudiciului.

Astfel, Colegiul remarcă faptul că potrivit actelor din dosarul civil, în cauza penală în care este inculpat Galițchi Alexei au fost efectuate următoarele acțiuni:

la 6 octombrie 2011, a fost întocmit de către organul de urmărire penală al SUP a CCTP al MAI procesul-verbal de reținere a lui Galițchi Alexei (f.d. 6).

La 20 martie 2012, a fost întocmit rechizitoriul privind cauza penală de învinuire a lui Galițchi Alexei, Caterenciuc Iurie, Gefenco Andrei, Smirnov Ivan, Kharsa Ayman și Nicolenco Ion.

La 22 martie 2012, Procuratura Generală a R. Moldova a remis cauza penală pentru examinare conform competenței în adresa Judecătoriei Centru, mun. Chișinău (f.d.7).

Cauza a fost repartizată pentru examinare în prima instanță, judecătorului Angela Catană.

Prin încheierea din 26 martie 2012, judecătorul A. Catană a dispus primirea dosarului spre examinare, iar ședința preliminară a fost numită pentru 2 aprilie 2012.

În cadrul ședinței de judecată din 2 aprilie 2012 a fost examinat demersul procurorului în secția combatere trafic de ființe umane a Procuraturii Generale, D. Compan, cu privire la prelungirea măsurilor preventive. Prin încheierea Judecătoriei Centru, mun. Chișinău din 2 aprilie 2012, demersul a fost admis iar în privința inculpaților Galițichi Alexei, Caterenciuc Iurie, Gefenco Andrei, Smirnov Ivan, Kharsa Ayman și Nicolenco Ion, a fost dispusă prelungirea măsurilor preventive cu 90 zile de arest preventiv. Următoarea ședință de judecată a fost fixată pentru 23 mai 2012.

Ședința de judecată din 23 mai 2012 nu a avut loc. Dosarul se afla la Curtea de Apel Chișinău pentru examinarea recursurilor declarate împotriva încheierii Judecătoriei Centru, mun. Chișinău, următoarea ședință de judecată fiind fixată pentru data de 28 iunie 2012.

În cadrul ședinței de judecată din 28 iunie 2012 au fost examinate demersurile procurorului în secția combatere trafic de ființe umane a Procuraturii Generale, D. Compan cu privire la prelungirea arestului preventiv cu încă 90 zile. Ședința de judecată a fost fixată pentru data de 24 iulie 2012.

La ședința de judecată din 24 iulie 2012 avocatul Vitalie Caldîba, în interesele lui Caterenciuc Iurie, a depus cerere cu privire la amânarea examinării cauzei. Ședința de judecată a fost numită pentru data de 28 septembrie 2012.

În cadrul ședinței de judecată din 28 septembrie 2012 au fost examinate demersurile procurorului în secția combatere trafic de ființe umane a Procuraturii Generale, D. Compan cu privire la prelungirea arestului preventiv cu încă 90 zile. Ședința de judecată a fost fixată pentru data de 11 octombrie 2012.

În cadrul ședinței de judecată din 11 octombrie 2012 au fost examinate demersurile procurorului în secția combatere trafic de ființe umane a Procuraturii Generale, D. Compan cu privire la prelungirea arestului preventiv cu încă 90 zile. Ședința de judecată a fost amânată pentru data de 17.10.2012, deoarece nu s-a prezentat în ședința de judecată reprezentantul Direcției pentru drepturile copilului.

Ședința de judecată din 17 octombrie 2012 a fost amânată pentru data de 22.10.2012 și acordat termen inculpaților pentru a face cunoștință cu depozițiile părții vătămate, audiate în lipsa inculpaților.

În ședințele de judecată din 22 octombrie 2012, 26 octombrie 2012, 30 octombrie 2012 s-au audiat părțile vătămate.

Ședințele de judecată din 13 noiembrie 2012, 15.11.2012, 19.11.2012 s-au amânat pe motiv că unul din judecătorii completului de judecată care examinează cauza în fond, L. Vasilevici, se afla în concediu medical.

La ședința de judecată din 23 noiembrie 2012 nu s-au prezentat avocații părților vătămate minore, iar ședința de judecată a fost amânată pentru data de 03.12.2012.

La ședința de judecată din 03 decembrie 2012 nu s-a prezentat procurorul care a anunțat instanța că este bolnav. Ședința de judecată a fost amânată pentru 19.12.2012.

La ședința de judecată din 19 decembrie 2012 nu s-au prezentat procurorul și avocatul inculpatului Caterertciuc Iurie, Caldîba Vitale, iar ședința de judecată a fost amânată pentru data de 24.12.2012.

La ședința de judecată din 24 decembrie 2012 nu s-au prezentat avocații părților vătămate minore și avocații inculpaților Caterenciuc Iurie și Nicolenco Ion, iar ședința de judecată a fost amânată pentru data de 27.12.2012.

La ședința de judecată din 27 decembrie 2012 nu s-au prezentat părțile vătămate minore. Ședința de judecată a fost amânată pentru data de 03.01.2013.

Ședințele de judecată din 03 ianuarie 2013, 16 ianuarie 2013, 25 ianuarie 2013, 28 ianuarie 2013, 04 februarie 2013 au fost amânate pentru asigurarea prezenței martorilor în ședința de judecată.

Ședința de judecată din 18 februarie 2013 a fost amânată pentru data de 05.03.2013 pe motiv că unul din judecătorii completului de judecată care examinează cauza în fond, L. Vasilevici, se afla în concediu medical.

Ședințele de judecată din 05 martie 2013 și 19 martie 2013 au fost amânate pentru asigurarea prezenței martorilor în ședința de judecată.

Ședința de judecată din 22 martie 2013 a fost întreruptă până la data de 25.03.2012 în legătură cu faptul că a expirat termenul preconizat pentru ședința dată.

Ședința de judecată din 25 martie 2013 a fost amânată pentru data de 27.03.2013 în legătură cu faptul că unul din judecătorii completului de judecată care examinează cauza în fond, Ion Busuioc, era antrenat în altă ședință de judecată, ce facea imposibilă examinarea cauzei penale, ședința de judecată a fost amânată pentru data de 27.03.2013.

În cadrul ședinței de judecată din 27 martie 2013 a fost examinat demersul cu privire la prelungirea măsurii preventive în privința lui Galițchi Alexei și Caterenciuc Iurie. Ședința de judecată a fost amânată pentru data de 28.03.2013.

Ședința de judecată din 28 martie 2013 a fost amânată pentru data de 10.04.2013 pentru administrarea probelor suplimentare.

În cadrul ședinței de judecată din 10 aprilie 2013 au fost cercetate probele. A fost anunțată întrerupere până la data de 11.04.2013 pentru asigurarea suportului tehnic pentru audierea și vizionarea înregistrărilor.

În cadrul ședinței de judecată din 11 aprilie 2013 au fost examinate demersurile acuzatorului de stat cu privire la prelungirea măsurilor preventive în privința lui Gafenco Andrei și Nicolecenco Ion.

Ședința de judecată a fost amânată pentru data de 17.04.2013, pentru asigurarea prezenței martorului și audiere suplimentară.

La ședința de judecată din 17 aprilie 2013 a fost declarată finisată cercetarea judecătorească și acordat termen părților pentru pregătirea susținerilor verbale până la data de 23.04.2013.

În cadrul ședinței de judecată din 23 aprilie 2013 au fost audiate susținerile verbale și anunțată întrerupere până la data de 03.05.2013 pentru continuarea audierea susținerilor verbele.

În cadrul ședinței de judecată din 03 mai 2013 au fost audiate susținerile verbale și anunțată întrerupere până la data de 17.05.2013 pentru pronunțarea sentinței.

În cadrul ședinței de judecată din 17 mai 2013 a fost pronunțată sentința prin care reclamantul Galițchi Alexei a fost recunoscut vinovat de comiterea infracțiunilor prevăzute de art. 206 al.3 lit. a), b), f) și art. 361 al. 2 lit. b), c) Cod penal și conform art. 84 Cod penal i s-a stabilit pedeapsă definitivă de 15 ani și 6 luni închisoare.

Galițchi Alexei fiind achitat de învinuirea înaintată conform art. 206 al. 2 lit. c) Cod penal, pe motiv că nu s-a constatat existența faptei infracțiunii (f.d.8-14).

Împotriva sentinței emise de instanța de fond au declarat apel acuzatorul de stat Dorin Compan, avocatul Natalia Bayram, în numele părților vătămate Z.V. și G.D., avocatul Nicolae Daniliuc, în numele inculpatului Galițchi Alexei, avocatul Gherța Mariana în numele inculpatului Smirnov Ivan și avocatul Vitalie Caldîba în numele inculpatului Caterenciuc Iurie.

Cauza a parvenit la Curtea de Apel Chișinău pentru examinare în ordine de apel la data de 01.08.2013 și prin intermediul PIGD a fost repartizată pentru examinare în ordine de apel judecătorului raportor - M. Buruian, iar ședința de judecată a fost stabilită pentru data de 23.10.2013.

În ședințele instanței de apel din 23.10.2013, 05.12.2013, 23.01.2014 nu s-au prezentat părțile vătămate.

În ședința instanței de apel din 04 aprilie 2014 nu s-a prezentat apărătorul părților vătămate. Ședința de judecată a fost amânată pentru data de 10.04.2014.

Ședința de judecată din 10 aprilie 2014 a fost amânată pentru data de 21 mai 2014, din motivul că judecătorul M. Buruian a depus cerere de demisie.

În legătură cu decretul Președintelui R. Moldova privind demisia judecătorului M. Buruian din funcția de judecător, la data de 5.05.2014 prin intermediul PIGD dosarul a fost redistribuit pentru examinare în ordine de apel judecătorului raportor - Gh. Iovu.

În ședința instanței de apel din 21 mai 2014 nu s-au prezentat participanții la proces. Ședința de judecată a fost amânată pentru data de 01.07.2014.

În ședința instanței de apel din 01 iulie 2014 nu s-au prezentat părțile vătămate. Ședința de judecată a fost amânată pentru data de 28.10.2014.

În perioada 14.07.2014 - 30.08.2014 judecătorul Gh. Iovu s-a aflat în concediu anual de odihnă.

La ședința de judecată din 28 octombrie 2014 s-au prezentat acuzatorul de stat și inculpații Galițchi Alexei, Caterenciuc Iurie, Gafenco Andrei, Smirnov Ivan și Nicolenco Ion. Nu s-au prezentat inculpatul Kharsa Ayman, părțile vătămate și avocatul inculpatului Galițchi Alexei, Scutaru Ana (avocat din oficiu). Colegiul a considerat imposibilă continuarea examinării cauzei în lipsa inculpatului Kharsa Ayman, a părții vătămate C.N și a avocatului A. Scutaru, fapt pentru care a dispus amânarea examinării cauzei pentru data de 30.10.2014.

La ședința de judecată din 30 octombrie 2014 s-au prezentat acuzatorul de stat și inculpații Caterenciuc Iurie, Gafenco Andrei, Smirnov Ivan și Nicolenco Ion, precum și apărătorii lor. Nu s-au prezentat inculpații Kharsa Ayman și Galițchi Alexei cât și părțile vătămate. Colegiul a considerat imposibilă continuarea examinării cauzei în lipsa inculpatului Kharsa Ayman și Galițchi Alexei, a părții

vătămate C.N, cu acordul părților participante la proces a dispus amânarea examinării cauzei pentru data de 10.12.2014.

În ședință de judecată din 10 decembrie 2014 s-au prezentat acuzatorul de stat, inculpații Galițichi Alexei, Caterenciuc Iurie, Gafenco Andrei, Smirnov Ivan și Nicolenco Ion, apărătorii inculpaților precum și partea vătămată C.N și avocatul părții vătămate. Nu s-au prezentat inculpatul Kharsa Ayman, părțile vătămate G.D. și Z.V. În ședința de judecată a fost depus demersul acuzatorului de stat cu privire la aplicarea măsurii preventive în privința inculpatului Kharsa Ayman, iar prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 10.12.2014 demersul a fost respins. În ședința de judecată a fost audiată partea vătămată C.N. În legătură cu complexitatea sporită a cauzei, cât și faptul că timpul preconizat pentru examinarea acestuia a expirat, s-a anunțat întrerupere până la data de 17.12.2014.

În ședință de judecată din 17 decembrie 2014 s-au prezentat acuzatorul de stat, inculpații Galițichi Alexei, Caterenciuc Iurie, Gafenco Andrei, Smirnov Ivan și Nicolenco Ion, apărătorii inculpaților precum și partea vătămată C.N și avocatul părții vătămate. Nu s-au prezentat inculpatul Kharsa Ayman, părțile vătămate G.D. și Z.V. După etapa cercetării probelor, avocatul inculpatului Nicolenco Ion, Gh. Ionaș a solicitat termen pentru a formula cerere de recuzare judecătorului Ion Secrieru, membrul completului de judecată care examinează cauza în ordine de apel. Cu acordul părților, ședința de judecată a fost întreruptă până la data de 21.01.2015.

În ședință de judecată din 21 ianuarie 2015 s-au prezentat acuzatorul de stat, inculpații Galițichi Alexei, Caterenciuc Iurie, Gafenco Andrei, Smirnov Ivan și Nicolenco Ion, și apărătorii inculpaților. Nu s-au prezentat inculpatul Kharsa Ayman, părțile vătămate G.D., C.N și Z.V. La etapa continuării cercetării probelor, acuzatorul de stat a solicitat termen pentru prezentarea corpurilor delictive pe cauză menționată. La solicitarea procurorului, s-a anunțat întrerupere până la data de 19.02.2015 pentru prezentarea corpurilor delictive și cercetarea lor în ședința de judecată.

În ședință de judecată din 19 februarie 2015 s-au prezentat acuzatorul de stat, inculpații Galițichi Alexei, Caterenciuc Iurie, Gafenco Andrei, Smirnov Ivan și Nicolenco Ion și apărătorii inculpaților. Nu s-au prezentat inculpatul Kharsa Ayman, părțile vătămate G.D., C.N și Z.V, precum și avocatul inculpatului Gafenco Andrei, Vasile Bobeico. Colegiul a pus în discuție posibilitatea continuării examinării cauzei în lipsa avocatului Vasile Bobeico, iar după ascultarea opiniei părților participante la proces prezente, care au considerat imposibil continuarea examinării cauzei, Colegiul a dispus anunțarea unei întreruperi a examinării cauzei până la data de 11.03.2015.

În ședință de judecată din 11 martie 2015 s-au prezentat acuzatorul de stat, inculpații Galițichi Alexei, Caterenciuc Iurie, Gafenco Andrei, Smirnov Ivan și Nicolenco Ion, apărătorii inculpaților precum și avocatul părților vătămate. Nu s-au prezentat inculpatul Kharsa Ayman, părțile vătămate G.D., C.N. și Z.V. În ședința de judecată a fost finalizată cercetarea probelor, au fost audiate părțile participante la proces în dezbateri. După ascultarea replicilor, în legătură cu complexitatea sporită a cauzei, cât și faptul că timpul preconizat pentru examinarea acesteia a expirat, Colegiul a dispus anunțarea unei întreruperi până la data de 19.03.2015.

În ședință de judecată din 19 martie 2015 s-au prezentat acuzatorul de stat, inculpații Galițichi Alexei, Caterenciuc Iurie, Gafenco Andrei, Smirnov Ivan și Nicolenco Ion, apărătorii inculpaților precum și avocatul părților vătămate. Nu s-au prezentat inculpatul Kharsa Ayman, părțile vătămate G.D., C.N și Z.V. Cauza a fost examinată în fond și pronunțat dispozitivul deciziei. Prin decizia Curții de Apel Chișinău cu nr.la-36/14 din 19.03.2015, au fost respinse ca nefondate apelurile acuzatorului de stat, Dorin Compan, avocatului Natalia Bayram în numele părților vătămate Z.V. și G.D., avocatului Nicolae Daniliuc în numele inculpatului Galițichi Alexei și a inculpatului Galițichi Alexei, avocatului Gherța Mariana în numele inculpatului Smirnov Ivan și a avocatului Vitalie Caldîba în numele inculpatului Caterenciuc Iurie, declarate împotriva sentinței Judecătoreiei Centru, mun. Chișinău din 17 mai 2013 (f.d.15-17).

Colegiul a anunțat participanții la proces că pronunțarea integrală a deciziei va avea loc la 17 aprilie 2015 .

La ședința de judecată din 17 aprilie 2015 Colegiul a anunțat părțile participante la proces că pronunțarea integrală a deciziei se amână până la data de 30.04.2015.

La data de 30 aprilie 2015 decizia motivată a fost pronunțată și înmănată părților.

După traducerea deciziei motivate în limba rusă și înmânarea copiei deciziei traduse lui Smirnov Ivan, la data de 15.09.2015 cauza a fost expediată Judecătoreiei Centru, mun. Chișinău.

Împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău au declarat recurs ordinar acuzatorul de stat, inculpatul Galițichi Alexei și avocatul acestuia, Daniliuc Nicolai; inculpatul Smirnov Ivan și avocatul acestuia Gherța Mariana.

La data de 08.10.2015 Judecătoria Centru, mun. Chișinău a remis cauza la Curtea Supremă de Justiție în baza demersului nr. 01-1276/15 din 22.05.2015.

La data de 20.10.2015 prin intermediul PIGD cauza a fost repartizată pentru examinare în ordine de recurs judecătorului Alerguș C. Ședința de judecată a fost fixată pentru data de 16.12.2015.

În legătură cu necesitatea studierii suplimentare a materialelor cauzei, prin încheierea Curții Supreme de Justiție din 16.12.2015 s-a dispus amânarea examinării admisibilității în principiu a recursurilor ordinare declarate în cauza penală în privința lui Galițichi Alexei, Caterenciuc Iurie, Gefenco Andrei, Smirnov Ivan, Kharsa Ayman și Nicolenco Ion pentru data de 27.01.2016.

Prin încheierea Curții Supreme de Justiție din 27.01.2016 s-a dispus trimiterea recursurilor ordinare pentru judecare în Colegiul lărgit al Curții Supreme de Justiție pentru data de 23.02.2016.

Prin decizia Curții Supreme de Justiție din 23.02.2016 au fost admise recursurile declarate de acuzatorul de stat, inculpatul Galițichi Alexei și avocatul acestuia, Daniliuc Nicolai, inculpatul Smirnov Ivan și avocatul acestuia Gherța Mariana, decizia Curții de Apel Chișinău din 19.03.2015 a fost casată total, iar cauza a fost remisă la o nouă examinare în instanța de apel. Decizia motivată a fost publicată pe pagina web la data de 24.03.2016 (f.d.18-20).

La data de 31.03.2016 cauza a fost expediată la Curtea de Apel Chișinău.

Cauza a parvenit pentru examinare în ordine de apel la Curtea de Apel Chișinău la data de 06.04.2016 și prin intermediul PIGD a fost repartizată

judecătorului raportor - N. Corochii. Ședința de judecată privind examinarea cauzei în ordine de apel a fost numită pentru data de 12.05.2016.

În ședința instanței de apel din 12 mai 2016 s-au prezentat inculpații Galițchi Alexei, Smirnov Ivan, Caterenciuc Iuri, Gafenco Andrei, Nicolenco Ion, avocații Gherța Mariana și Daniliuc Nicolai. Nu s-au prezentat avocații Ionaș Gh., Coștei D., Caldîba V., Bobeico V., părțile vătămate Z.V., G.D și inculpatul Kharsa Ayman. Colegiul a considerat imposibilă începerea examinării cauzei în lipsa părților participante la proces absente, iar ședința de judecată fost amânată pentru data de 02.06.2016.

În ședința instanței de apel din 02 iunie 2016 s-au prezentat inculpații Galițchi Alexei, Smirnov Ivan, Caterenciuc Iuri, Gafenco Andrei, Nicolenco Ion, avocații Gherța Mariana și Daniliuc Nicolai. Nu s-au prezentat avocații Ionaș Gh., Coștei D., Caldîba V., Bobeico V., părțile vătămate Z.V., G.D și inculpatul Kharsa Ayman. Colegiul a considerat imposibilă începerea examinării cauzei în lipsa părților participante la proces absente, ședința de judecată fiind amânată pentru data de 23.06.2016.

În ședința instanței de apel din 23 iunie 2016 s-au prezentat inculpații Galițchi Alexei, Smirnov Ivan, Caterenciuc Iuri, Gafenco Andrei, avocații Gherța Mariana și Daniliuc Nicolai. Nu s-au prezentat părțile vătămate Z.V., G.D, inculpatul Kharsa Ayman și Nicolenco Ion. Acuzatorul de stat a înaintat demers cu privire la audierea martorilor P.R. și P.A. Demersul a fost admis, iar ședința de judecată a fost amânată pentru data de 23.09.2016 cu citarea martorilor solicitați de acuzatorul de stat.

În perioada 11.07.2016 - 26.08.2016 judecătorul N. Corochii s-a aflat în concediu anual de odihnă.

În ședința instanței de apel din 23 septembrie 2016 s-au prezentat inculpații Galițchi Alexei, Smirnov Ivan, Caterenciuc Iurie, Gafenco Andrei, avocatul părților vătămate, nu s-au prezentat inculpatul Nicolenco Ion, Kharsa Ayman și părțile vătămate Z.V. și G.D. Acuzatorul de stat în ședința instanței de apel a solicitat aducerea forțată a inculpatului Kharsa Ayman și continuarea examinării cauzei în ordine de apel cu participarea acestuia. Colegiul a considerat imposibilă continuarea examinării cauzei în lipsa inculpatului Kharsa Ayman și a amânat examinarea cauzei pentru data de 31.10.2016 cu dispunerea aducerii silite a inculpatului Kharsa Ayman.

În ședința instanței de apel din 31 octombrie 2016 s-au prezentat inculpații Galițchi Alexei, Caterenciuc Iurie și avocatul părților vătămate Gafenco Andrei, nu s-au prezentat inculpatul Nicolenco Ion, Smirnov Ivan, Kharsa Ayman, părțile vătămate Z.V. și G.D și avocatul părților vătămate. Procurorul în ședința de judecată a solicitat instanței neînceperea examinării cauzei în lipsa avocatului părților vătămate, care este și apelant și în lipsa inculpatului Kharsa Ayman. Colegiul a dispus amânarea examinării cauzei pentru data de 11.11.2016. Concomitent s-a dispus numirea ședințelor de judecată în ordine de apel și pentru data de 14.11.2016 și 02.12.2016.

În ședința instanței de apel din 11 noiembrie 2016 s-au prezentat inculpații Galițchi Alexei, Caterenciuc Iurie și Gafenco Andrei, avocatul părților vătămate, nu s-au prezentat inculpatul Kharsa Ayman și inculpatul Smirnov Ivan (ultimul deceda-se), părțile vătămate Z.V. și G.D.

În ședința instanței de apel din 14 noiembrie 2016 s-au prezentat inculpații Galițchi Alexei, Caterenciuc Iurie și Gafenco Andrei, Kharsa Ayman, Nicolenco Ion, părțile vătămate și avocatul acestora. Acuzatorul de stat a înaintat demers cu privire la anunțarea în căutare și aplicarea măsurii preventive în privința inculpatului Kharsa Ayman.

În ședința instanței de apel din 02 decembrie 2016 s-au prezentat inculpații Galițchi Alexei, Caterenciuc Iurie și Gafenco Andrei, avocații inculpaților și avocatul părților vătămate, nu s-au prezentat inculpații Nicolenco Ion și Kharsa Ayman, părțile vătămate. Audiind părțile participante la proces, Colegiul a considerat imposibilă începerea examinării cauzei în lipsa avocatului inculpatului Nicolenco Ion și a părților vătămate, ședința de judecată fiind amânată pentru data de 21.12.2016.

În ședința instanței de apel din 21 decembrie 2016 s-au prezentat inculpații Galițchi Alexei, Caterenciuc Iurie și Gafenco Andrei, avocații inculpaților și avocatul părților vătămate. În ședința de judecată nu s-au prezentat inculpatul Nicolenco Ion, inculpatul Kharsa Ayman, părțile vătămate. Prin decretul Președintelui R. Moldova cu nr. 2503-VII din 09.12.2016, judecătorul N. Corochii a fost eliberat din funcția de judecător al Curții de Apel Chișinău și în legătură cu demisia judecătorului raportor, examinarea cauzei a fost amânată pentru o dată nedeterminată.

Odată cu publicarea decretului Președintelui R. Moldova nr. 2503-VII din 09.12.2016, prin încheierea președintelui Curții de Apel Chișinău din 30.12.2016 s-a dispus redistribuirea cauzelor penale aflate în procedura judecătorului N. Corochii, pentru examinare altor judecători. La data de 02.02.2017 prin intermediul PIGD cauza a fost redistribuită pentru examinare în ordine de apel judecătorului raportor - S. Balmuș. Ședința de judecată a fost numită pentru data le 28.02.2017.

În ședința instanței de apel din 28 februarie 2017 s-au prezentat acuzatorul de stat și avocații inculpaților, nu s-au prezentat inculpații, părțile vătămate. Audiind opinia părților participante la proces, Colegiul a dispus amânarea examinării cauzei pentru data de 22.03.2017.

Ședința de judecată din 22 martie 2017 a fost amânată pentru data de 12.04.2017 în legătură cu faptul că judecătorul raportor S. Balmuș se afla în concediu medical.

În ședința instanței de apel din 12 aprilie 2017 s-au prezentat acuzatorul de stat, inculpații Galițchi Alexei, Caterenciuc Iurii, Gafenco Andrei, avocații inculpaților și avocatul părților vătămate, nu s-au prezentat părțile vătămate, inculpații Kharsa Ayman (anunțat în căutare) și Nicolenco Ion (anunțat în căutare). La fel, nu s-au prezentat avocații inculpaților Nicolenco Ion și Smirnov Ivan. Acuzatorul de stat a solicitat amânarea examinării cauzei, deoarece în ședința instanței de apel lipsesc inculpații și avocații acestora. Colegiul a dispus amânarea examinării cauzei pentru data de 17.05.2017. Concomitent s-au stabilit ședințe suplimentare pentru data de 24.05.2017; 09.06.2017 și 23.06.2017.

În ședința instanței de apel din 17 mai 2017 s-au prezentat acuzatorul de stat, inculpații Galițchi Alexei, Caterenciuc Iurii, Gafenco Andrei, avocații inculpaților și avocatul părților vătămate, nu s-au prezentat părțile vătămate, inculpații Kharsa

Ayman (anunțat în căutare) și Nicolenco Ion (anunțat în căutare), din care motiv Colegiul a imânat examinarea cauzei.

În ședința instanței de apel din 24 mai 2017 s-au prezentat acuzatorul de stat, inculpații Galițchi Alexei, Caterenciuc Iurii, Gafenco Andrei, avocații inculpaților și avocatul părților vătămate, nu s-au prezentat părțile vătămate, din care motiv Colegiul a dispus amânarea examinării cauzei.

În ședința instanței de apel din 09 iunie 2017 s-au prezentat acuzatorul de stat, inculpații Galițchi Alexei, Caterenciuc Iurii, Gafenco Andrei, nu s-au prezentat părțile vătămate și avocatul părților vătămate, din care motiv Colegiul a dispus amânarea examinării cauzei.

În ședința instanței de apel din 23 iunie 2017 s-au prezentat acuzatorul de stat, inculpații Galițchi Alexei, Caterenciuc Iurii, Gafenco Andrei, nu s-au prezentat părțile vătămate și avocatul părților vătămate, din care motiv Colegiul a dispus amânarea examinării cauzei pentru data de 26.09.2017. Concomitent s-a stabilit ședința suplimentară pentru data de 29.09.2017.

Avînd la bază acțiunile din dosarul penal în care este inculpat Galițchi Alexei, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție, consideră necesar de a reitera prevederile art. 6, § 1 al Convenției pentru Apărarea Drepturilor Omului, care statuează exhaustiv că orice persoană are dreptul la judecarea în mod echitabil, în mod public și într-un termen rezonabil a cauzei sale, de către o instanță independentă și imparțială, instituită de lege, care va hotărî fie asupra încălcării drepturilor și obligațiilor sale cu caracter civil, fie asupra netemeinicii oricărei acuzații în materie penală îndreptate împotriva sa.

În conformitate cu prevederile art.20 Cod de procedură penală, urmărirea penală și judecarea cauzelor penale se face în termene rezonabile.

Criteriile de apreciere a termenului rezonabil de soluționare a cauzei penale sînt:

- 1) complexitatea cazului;
- 2) comportamentul participanților la proces;
- 3) conduita organului de urmărire penală și a instanței de judecată;
- 3¹) importanța procesului pentru cel interesat;
- 4) vîrsta de pînă la 18 ani a victimei.

Urmărirea penală și judecarea cauzelor penale în care sînt persoane aflate în arest, precum și minori, se fac de urgență și în mod preferențial.

Respectarea termenului rezonabil la urmărirea penală se asigură de către procuror, iar la judecarea cazului – de către instanța respectivă.

În situația în care, la efectuarea urmăririi penale sau la judecarea unei cauze concrete, există pericolul încălcării termenului rezonabil, participanții la proces pot adresa judecătorului de instrucție sau, după caz, instanței care judecă în fond cauza o cerere privind accelerarea urmăririi penale sau a procedurii de judecare a cauzei. Examinarea cererii se face în absența părților, în termen de 5 zile lucrătoare, de către judecătorul de instrucție sau, după caz, de către un alt judecător sau de un alt complet de judecată decît cel care examinează cauza.

Judecătorul de instrucție sau instanța decide asupra cererii din alin.(5) printr-o încheiere motivată, prin care fie că obligă organul de urmărire penală sau, după caz, instanța care judecă în fond cauza să întreprindă un act procesual, stabilind,

după caz, un anumit termen pentru accelerarea procedurii, fie că respinge cererea. Încheierea nu se supune nici unei căi de atac.

Relevante sînt și prevederile art. 259 alin. (2) Cod de procedură penală – termenul de urmărire penală într-o cauză concretă se stabilește de către procuror prin ordonanță, ținîndu-se cont de criteriile de apreciere a termenului rezonabil prevăzut la art. 20 alin. (2) CPP.

De menționat că cu toate că legislația națională nu oferă o descifrare a noțiunii de „termen rezonabil”, prin impunerea respectării unui astfel de termen pentru îndeplinirea actului de justiție, atât legislația națională, cât și internațională subliniază importanța faptului că justiția trebuie să fie administrată fără întârzieri de natură de a-i compromite eficacitatea și credibilitatea, statul fiind responsabil pentru activitatea ansamblului serviciilor sale, inclusiv ale instanțelor de judecată.

CtEDO în cauzele Josan contra Moldovei, Mazepa contra Moldovei și Holomiov contra Moldovei, a punctat că pentru constatarea încălcării dreptului la examinarea în termen rezonabil a cauzei cu încasarea corespunzătoare a prejudiciului, instanța urmează să dea apreciere condițiilor de examinare a cauzei, ținînd cont de complexitatea cauzei, de comportamentul reclamantului, a instanței de judecată și a autorităților relevante, de durata încălcării și de importanța procesului pentru reclamant.

Totodată, Curtea a opinat în cauza Boddaert contra Belgiei că în cazul în care cauza implică o complexitate considerabilă, justul echilibru trebuie menținut între exigențele celerității procedurilor judecătorești și principiul general al bunei administrări a justiției consacrat în egală măsură de art. 6 al Convenției.

Este întemeiată poziția primei instanțe care a concluzionat că în speță nu a fost încălcat termenul rezonabil de examinare a cauzei.

În acest sens, instanța de recurs menționează că procesul de judecată în prima instanță inițial a durat 1 an 1 lună și 3 săptămîni, de la 22 martie 2012, data primirii dosarului penal spre examinare, până la 17 mai 2013, data pronunțării sentinței.

În instanța de apel, Curtea de Apel Chișinău, examinarea recursului a durat 1 an 8 luni și 2 săptămîni, de la 01 august 2013 când a parvenit și a fost repartizat dosarul și până la 17 aprilie 2015, data pronunțării deciziei.

În instanța ierarhic superioară, Curtea Supremă de Justiție, examinarea recursului a durat 4 luni și 3 zile, de la 20 octombrie 2015 când a parvenit și a fost repartizat dosarul și până la 23 februarie 2016, data pronunțării deciziei, iar din 31 martie 2016 cauza s-a aflat în Curtea de Apel Chișinău.

Prin urmare este neîntemeiat argumentul recurentului Galițchi Alexei privind tergiversarea examinării procesului.

Or, prima instanță corect a stabilit că nu au fost admise amânări nejustificate ale ședințelor de judecată sau fixarea extinsă a termenilor de judecarea a cauzei.

Colegiul punctează că examinarea cauzei în termen rezonabil este doar una din componentele dreptului la un proces echitabil și prin urmare nu poate prevala asupra acestuia din urmă.

De menționat că prin prisma normelor de drept procesual penal care reglementează aspectele ce țin de termenul rezonabil de examinare a cauzei, în speță, perioada care urmează a fi luată în considerație este 6 octombrie 2011 – 29 mai 2017, deoarece 6 octombrie 2011 este data la care Galițchi Alexei a fost reținut în calitate de bănuț, iar 29 mai 2017 este data la care ultimul a înaintat cererea de

chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova cu privire la constatarea faptului încălcării dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei penale.

Ca urmare a celor relatate, caracterul rezonabil al duratei procesului trebuie evaluat în lumina circumstanțelor concrete ale cauzei, în special a criteriilor de apreciere a termenului rezonabil de judecare a pricinii cum sunt: complexitatea cauzei, comportamentul părților, precum și miza (interesul) pentru reclamant (a se vedea, *Frydlender v. France* [GC], nr. 30979/96, §43, ECHR 2000-VII și *Cravcenco v. Moldova*, nr. 13012/12, 15 ianuarie 2008).

Complexitatea cauzei.

Din punct de vedere a complexității, instanța consideră că această cauză a fost una dificilă, cu un grad avansat de complexitate, fiind apreciat cu gradul 10, având în vedere capetele de învinuire, materialul probator necesar pentru investigare, precum și numărul de inculpați, părți vătămate, martori.

Totodată, potrivit raportului motivat prezentat de Curtea de Apel Chișinău, complexitatea sporită a cauzei penale se datorează și faptului că dosarul penal se conține în 15 volume, iar infracțiunile „trafic de copii”, de care sunt învinuiți inculpații, fac parte din categoria infracțiunilor excepțional de grave.

Astfel, instanța consideră că această cauză a fost dificilă din punct de vedere atât juridic, cât și factologic, complexitatea rezultând din capetele de învinuire aduse inculpaților, în special Galițchi Alexei fiind învinuit de comiterea infracțiunilor prevăzute de art. 206 al.3 lit. a), b), f), art. 206 al. 2 lit. c), art. 361 al. 2 lit. b), c) Cod penal, prima fiind considerată infracțiune excepțional de gravă pentru care este prevăzută pedeapsa sub formă de detențiune pe viață; din numărul mare de inculpați (6 la număr, dintre care unul (Smirnov Ivan) a decedat în procesul examinării cauzei penale), anunțarea în căutare a altor doi inculpați după respectarea procedurilor prealabile, care să justifice anunțarea în căutare, numărul părților vătămate (5 la număr) și vârsta minoră, care făceau parte din familii social-vulnerabile, necesitatea prelungirii termenelor de aflare a inculpaților în stare de arest cu respectarea procedurilor corespunzătoare, după care părțile s-au folosit de drepturile de atac a hotărârilor pronunțate, ca mai apoi să fie continuată examinarea în fond, prezența a 3 martori în cauza dată.

În cazul în care cauza implică o complexitate avansată, justul echilibru trebuie menținut între exigențele celerității procedurilor judecătorești și principiul general al bunei administrări a justiției, consacrat în egală măsură de art. 6 al Convenției (*Boddaert v. Belgia*, 12.10.1992 nr. 12919/87).

Este neîntemeiată poziția instanței de apel prin care a opinat că a avut loc încălcarea termenului rezonabil de examinare a cauzei, deoarece procesul penal în privința lui Galițchi Alexei durează mai mult de 6 ani și nefiind pronunțată o soluție definitivă, necătfind la faptul că la caz au fost numite și au avut loc un număr impunător de ședințe judiciare, mai mult de jumătate din ele au fost amânate, în majoritatea cazurilor amânările având loc din motive, care nu pot fi puse în vina și sarcina reclamantului – recurent.

Analizând criteriile de determinare a termenului rezonabil, se distinge cert că în cauza dată, în care se pretinde încălcarea termenului rezonabil de examinare, comportamentul participanților constituie cel mai important moment în vederea justificării termenului de examinare a cauzei, din motiv că drept temeiuri de

amânare a examinării dosarului penal au servit: înaintarea cererilor de amânare atât din partea acuzării, cât și din partea apărării, neprezentarea inculpaților, avocaților, părților vătămate, a martorilor în ședințele de judecată din diverse motive, demersurile înaintate de partea avocaților, demersurile acuzării privind necesitatea prelungirii termenelor de aflare a inculpaților în stare de arest, aflarea judecătorilor în concedii medicale, folosirea căilor de atac prevăzute de lege.

Deși părțile beneficiază de anumite drepturi procedurale, acestea sunt obligate să se folosească cu bună-credință de drepturile sale.

Corect a stabilit prima instanță că inculpații și avocații acestora s-au folosit parțial cu bună credință de drepturile sale procedurale, prin atacarea încheierilor de prelungire a termenelor de aflare în stare de arest a inculpaților, acordarea termenului pentru a face cunoștință cu declarațiile părților vătămate. În mare parte însă aceștea au abuzat de drepturile lor, lipsând din motive neîntemeiate, înaintând cereri nejustificate de amânare a procesului.

În continuare, instanța de recurs menționează că Curtea de Apel Chișinău eronat a stabilit încălcarea termenului rezonabil de examinare a cauzei penale, motivînd prin faptul că procesul penal în privința lui Galițchi Alexei durează mai mult de 6 ani și la caz nefiind pronunțată o soluție definitivă, totodată fiind numite și desfășurate un număr impunător de ședințe judiciare, mai mult de jumătate din ele fiind amânate din motive care nu pot fi puse în vina și sarcina reclamantului/apelant.

Totodată, instanța de apel incorect a concluzionat că judecarea cauzei penale a derulat cu omisiuni procedurale din partea instanțelor de judecată.

Colegiul, în acest sens punctează că inculpații și avocații acestora nu au folosit toate pîrghiile oferite de legea procesual penală în sensul apărării eficiente a drepturilor și satisfacerii pretențiilor privind examinarea cauzei în termen rezonabil or, conform art.20 alin.5) Cod de procedură penală, în situația în care, la efectuarea urmăririi penale sau la judecarea unei cauze concrete, există pericolul încălcării termenului rezonabil, participanții la proces pot adresa judecătorului de instrucție sau, după caz, instanței care judecă în fond cauza o cerere privind accelerarea urmăririi penale sau a procedurii de judecare a cauzei. Examinarea cererii se face în absența părților, în termen de 5 zile lucrătoare, de către judecătorul de instrucție sau, după caz, de către un alt judecător sau de un alt complet de judecată decît cel care examinează cauza.

Potrivit dispoziției art. 385 alin. (4) și (5) Cod de procedură penală, dacă în cursul urmăririi penale sau judecării cauzei, s-au constatat încălcări care au afectat grav drepturile inculpatului ce derivă din calitatea procesuală a inculpatului, instanța examinează posibilitatea reducerii pedepsei inculpatului drept compensare pentru aceste încălcări.

În cazul constatării încălcării drepturilor privind condițiile de detenție, garantate de art.3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, reducerea pedepsei se va calcula în felul următor: două zile de închisoare pentru o zi de arest preventiv.

În conformitate cu art. 414, alin. (7) Cod de procedură penală, în cazul sesizării de către părți a nerespectării termenului rezonabil de judecare a cauzei de către prima instanță, instanța de apel se expune și asupra nerespectării acestui

termen, iar potrivit art. 435, alin. (2) Cod de procedură penală – soluționând recursul, instanța rezolvă și chestiunile prevăzute la art. 414 alin. (4) și art. 416, care se aplică în mod corespunzător.

Astfel, instanța de recurs accentuează că legiuitorul în normele de drept procedural citate mai sus, a stabilit condiții pentru apărarea reală și eficientă a drepturilor inculpatului, încălcarea cărora se examinează de către instanța de judecată, la cererea părților, însă din acțiunile întreprinse de către inculpații și avocații acestora în procesul penal, rezultă că ultimii nu au folosit remediile respective de apărare legală a drepturilor.

Privitor la conduita autorităților naționale, instanța de judecată notează că în limita pretențiilor reclamantului, examinarea cauzei penale în trei jurisdicții a durat aproximativ 5 ani și 7 luni (6 octombrie 2011 – data reținerii lui Galițchi Alexei și 29 mai 2017 – data înaintării acțiunii cu privire la constatarea încălcării dreptului la examinarea în termen rezonabil a cauzei), respectiv în cauză nu sunt careva temeiuri de a fi invocată tergiversarea examinării dosarului penal. Or, pe parcursul examinării instanțele de judecată sunt obligate să efectueze toate măsurile prevăzute de lege pentru cercetarea sub toate aspectele, completă și obiectivă a circumstanțelor cauzei și stabilirii adevărului.

Procesul penal are ca scop protejarea persoanei, societății și statului de acțiuni ilegale, ale persoanelor cu funcții de răspundere, săvârșite în activitatea lor legată de cercetarea aspectelor ce țin de comiterea infracțiunilor.

Organele de urmărire penală și instanțele judecătorești sânt obligate să activeze în așa mod încât nici o persoană să nu fie neîntemeiat bănuită, învinuită sau condamnată, să nu fie supusă în mod arbitrar sau fără necesitate măsurilor procesuale de constrângere, sau să nu fie victima încălcării altor drepturi fundamentale.

Conform prevederilor art. 254 alin. (1) Cod de procedură penală, organul de urmărire penală este obligat să ia toate măsurile prevăzute de lege pentru cercetarea sub toate aspectele, completă și obiectivă, a circumstanțelor cauzei pentru stabilirea adevărului.

Potrivit art. 314 alin. (1) și (2) Cod de procedură penală, instanța de judecată este obligată, în cursul judecării cauzei, să cerceteze nemijlocit, sub toate aspectele, probe prezentate de părți sau administrate la cererea acestora, inclusiv să audieze inculpații, părțile vătămate, martorii, să cerceteze corpurile delictive, să dea citire rapoartelor de expertiză, proceselor-verbale și altor documente, precum și să examineze alte probe prevăzute de prezentul cod.

Instanța de judecată, la judecarea cauzei, creează părți acuzării și părți apărării condițiile necesare pentru cercetarea multilaterală și în deplină măsură a circumstanțelor cauzei.

Astfel, în fața primei instanțe, instanței de apel și instanței de recurs examinarea cauzei penale a durat 5 ani și 6 luni și s-a datorat înaintării cererilor de amânare atât din partea acuzării cât și din partea apărării, neprezentarea în ședințele de judecată a inculpaților, avocaților, părților vătămate, a martorilor din motive neîntemeiate, demersurile înaintate de participanți, aflarea judecătorilor în concedii medicale, numărul inculpaților, părților vătămate, martorilor, folosirea căilor de atac.

Prin urmare, ședințele de judecată în toate cele trei nivele de jurisdicție au fost stabilite consecutiv și în termeni reduși, amânări nejustificate din partea instanței, fără efectuarea de proceduri judecătorești nu au fost admise. Termenele ședințelor au fost stabilite rezonabil, în intervale foarte reduse de timp (a câte trei ședințe lunar), cu respectarea echilibrului între drepturile participanților la proces și procedurile ce se impun.

Este neîntemeiată poziția instanței de apel prin care a concluzionat că pretenția cu privire la judecarea în termen rezonabil a cauzei penale, prevăzută de legea națională și articolul 6, §1 al Convenției, nu a fost respectată în sensul asigurării desfășurării și finalizării procedurilor penale într-un termen rezonabil, aspect care generează constatarea încălcării și incorectitudinii soluției instanței de fond.

În acest sens se reține că intervalul desemnat între ședințele de judecată, răspunde criteriului normelor naționale și celor internaționale, acesta fiind rezonabil în raport cu complexitatea cauzei și măsurile procedurale necesare ce au condus la amânarea ședințelor.

Recurentul Galițchi Alexei nu a depus în instanță vre-o cerere prin care să fi solicitat urgentarea examinării cauzei, probe contrare lipsind la materialele cauzei, circumstanță care este relevantă în raport cu pretențiile înaintate de reclamant.

Or, în cadrul examinării pricinii penale acesta și-a manifestat tacit acordul cu termenii pentru care se amânau ședințele judiciare și nu obiecta împotriva amânării ședințelor corespunzătoare, la solicitarea opiniei din partea instanței de judecată, toți participanții la proces, inclusiv inculpatul susținea opinia privind imposibilitatea continuării examinării cauzei în lipsa participanților absenți.

Deși, Galițchi Alexei pe parcursul judecării cauzei penale s-a aflat în stare de arest, prima instanță corect a stabilit că legalitatea aplicării măsurilor preventive a fost verificată de instanțele ierarhic superioare.

În cazul unei sentințe de achitare reclamantul va putea solicita despăgubiri în conformitate cu prevederile art. 5 al CEDO și Legea nr. 1545 din 25 februarie 1998, privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești.

Colegiul menționează că este întemeiat argumentul recurentului Ministerul Justiției al R. Moldova precum că cerința cu privire la examinarea în termen rezonabil a cauzei penale prevăzută de legislația internă, precum și de articolul 6 § 1 al Convenției, a fost respectată.

Examinând respectarea „justului echilibru” sub aspectul exigențelor celerității procedurilor judecătorești și principiul general al bunei administrări a justiției, în cazul dat urmează a fi acordată prioritate bunei administrări a justiției or, nu este o tergiversare a termenului de judecare a pricinii, aflarea judecătorului în concediu medical, demisia judecătorilor raportori, imposibilitatea formării completelor de judecată, nu pot fi luate în seamă la aprecierea încălcării termenului rezonabil la examinarea cauzei.

Prin urmare, pretențiile reclamantului Galițchi Alexei formulate în acțiune nu confirmă violarea drepturilor instituite la art. 6 § 1 al Convenției, cu atât mai mult că perioada examinării cauzei penale indicată de către reclamant, pe care o consideră excesivă, 6 octombrie 2011 – 29 mai 2017, include atât perioada

efectuării urmăririi penale, cât și examinarea cauzei în instanța de fond, în instanța de apel și în instanța de recurs, cu remiterea la rejudecare în instanța de apel.

Așa fiind, avînd în vedere că decizia instanței de apel este neîntemeiată, iar hotărîrea primei instanțe este legală și întemeiată, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție, concluzionează de a respinge recursul declarat de către Alexei Galițchi, reprezentat de avocatul Nicolae Daniliuc și a admite recursul declarat de Ministerul Justiției al Republicii Moldova, a casa decizia instanței de apel, cu menținerea hotărîrii primei instanțe.

În conformitate cu art. 445, alin. (1), lit. f) Cod de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție,

d e c i d e :

Se respinge recursul declarat de către Alexei Galițchi, reprezentat de avocatul Nicolae Daniliuc.

Se admite recursul declarat de Ministerul Justiției al Republicii Moldova.

Se casează decizia din 18 ianuarie 2018 a Curții de Apel Chișinău și se menține hotărîrea din 26 septembrie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Alexei Galițchi împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova cu privire la constatarea faptului încălcării dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei penale, repararea prejudiciului moral și încasarea cheltuielilor de judecată.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
judecătorul

Tatiana Vieru

judecători

Maria Ghervas

Nicolae Craiu

Nina Vascan

Victor Burduh